ἔνθα ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ ξένων ἐξεδίδοντο τὰ βιβλία τῆς ἀρχαίας φιλολογίας [1]. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τῆς Εὐρώπης οἱ τυπογράφοι κυρίως ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἐκτύπωσιν τῶν ἐνδόξων συγγραφέων καὶ ποιητῶν τῆς γεραρᾶς ἡμῶν ἀρχαιότητος. Πλὴν δὲ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, ἀναγκαιοτάτων εἰς τὰς Ἱερὰς Ἀκολουθίας, ἐτυπώθησαν ἡ Γραμματικὴ Κωνσταντίνου τοῦ Λασκάρεως, ὁ Ὅμηρος, ὁ Εὐριπίδης, ὁ Ἀριστοφάνης, ὁ Ἰσοκράτης, ὁ Βασίλειος, τὸ Μέγα Ἐτυμολογικὸν καὶ ἕτερα.

Πρῶτον βιβλίον Ἑλληνικὸν ἐτυπώθη ἐν *Μεδιολάνοις*, τῷ 1476, ἡ Γραμματικὴ τοῦ Λασκάρεως ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν Δημητρίου τοῦ Κρητὸς [2], πρῶτος δ' Ἕλλην τυπογράφος ἐγένετο Ἀλέξανδρος ὁ Γεωργίου, ἐκ Χάνδακος τῆς Κρήτης ἐν *Ἑνετίᾳ*, ἔνθα ἐτύπωσε τὸ Ψαλτήριον τῷ 1486 [3]. Μετὰ δὲ Ἀλέξανδρον Γεωργίου ἐγένετο Ζαχαρίας ὁ Καλλιέργης, Κρὴς καὶ οὗτος, συστήσας κατὰ πρῶτον τυπογραφεῖον ἐν *Ἑνετίᾳ* περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΕ′ Ἑκατ. μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΣΤ′ ἐν *Ῥώμῃ*· ἐκ τοῦ τυπογραφείου αὐτοῦ ἐξῆλθον εἰς φῶς ἐν μὲν *Ἑνετίᾳ* τὸ Μέγα Ἐτυμολογικὸν (1499), Σιμπλικίου μεγάλου διδασκάλου Ὑπόμνημα εἰς τὰς δέκα κατηγορίας τοῦ Ἀριστοτέλους (1499), Ὑπόμνημα εἰς τὰς πέντε φωνὰς, ἀπὸ φωνῆς Ἀμμωνίου μικροῦ τοῦ Ἑρμείου (1500)· ἐν δὲ *Ῥώμῃ* ἡ Ὀκτώηχος (1510), Πινδάρου Ὀλύμπια, Νέμεα, Πύθια, Ἴσθμια (1515), Ἀποφθέγματα φιλοσόφων καὶ στρατηγῶν παρὰ Ἀρσενίου Μονεμβασίας (1515), καὶ ἕτερα [4]. Περὶ δὲ τὰ μέσα τῆς ΙΣΤ′ Ἑκατ. ἐγένετο ἐν *Ἑνετίᾳ* τυπογράφος καὶ Νικόλαος ὁ Σοφιανὸς, Κερκυραῖος, ἐκδοὺς τὸ περὶ παί-

---

(1) Περὶ Τυπογραφείων καθόλου ὅρα Α. Π. Βρετοῦ Χρονολογικὴν ἔκθεσιν τῶν Ἑλληνικῶν τυπογραφείων καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκδοθέντων βιβλίων κτλ. ἐν τῷ Ἐθνικῷ Ἡμερολογίῳ Μ. Π. Βρετοῦ τοῦ ἔτους 1864. σελ. 253—259· ἔτι Π. Λάμπρου Ἱστορικ. Πραγματείαν περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς τυπογραφίας ἐν Ἑλλάδι, ἐν Χρυσαλλίδι (Ἀθηνῶν) Γ′, 361 —. (Τεύχ. Ξ′. ΞΑ′, 361—.) Βελούδου Χρυσαλλίδ. τοῦ ἔτους 1863, σελ. 33—39. A. Helladii Status praesens etc. σελ. 1—11.

(2) Βρετοῦ Β′, 1.

(3) Βρετοῦ Α′, 1—.

(4) Βρετοῦ Α′, 2. Β′, 4—.